SUOMEN OSUUSKAUPPOJEN KESKUSKUNNAN SÄÄNNÖT

Yleisiä säännöksiä

1 §

Toiminimi ja kotipaikka

Osuuskunnan toiminimi on Suomen Osuuskauppojen Keskuskunta, ruotsiksi Centrallaget för Handelslagen i Finland. Nimestä käytetään toissijaisena tunnuksena lyhennystä SOK. Osuuskunnan kotipaikka on Helsinki. Osuuskunnan viralliset kielet ovat suomi ja ruotsi.

2 §

Tarkoitus ja toimiala

Osuuskunnan tarkoituksena on tuottaa palveluja ensisijaisesti sen jäseninä oleville osuuskaupoille ja muille S-ryhmään kuuluville yhteisöille ja tässä tarkoituksessa sen tehtävänä on:

1. edistää ja kehittää S-ryhmän osuuskauppojen ja muiden S-ryhmään kuuluvien yhteisöjen toimintaa sekä ohjata ja valvoa ryhmän kokonaisvoimavarojen tehokasta käyttöä,

2. valvoa S-ryhmän ja sen osien toimintaa ja etuja,

3. hoitaa S-ryhmän tarvitsemat keskitetyt tuki- ja palvelutoiminnot sekä

4. harjoittaa liiketoimintaa omissa nimissään tai tytäryhtiöiden tai osakkuusyritysten välityksellä Suomessa ja ulkomailla.

Osuuskunnan toimialat ovat:

1. tavaroiden ja palveluiden hankinta,

2. tukkukauppa, maahantuonti, vienti, valmistus ja teettäminen,

3. vähittäiskaupan sekä majoitus- ja ravitsemistoiminnan harjoittaminen yksin tai yhteistyössä osuuskauppojen kanssa,

4. logistiikka-, varastointi-, kuljetus-, huolinta- ja muu kansainväliseen kauppaan liittyvä toiminta,

5. rakennuttaminen sekä kiinteistöjen ja arvopapereiden omistus, hallinta ja kauppa,

6. julkaisutoiminta,

7. muiden osuuskunnan ja/tai sen jäsenien toimintaa edistävien tai tukevien palveluiden tuottaminen, sekä

8. muu osuuskunnan liiketoimintaan liittyvä toiminta.

S-ryhmällä tarkoitetaan näissä säännöissä SOK-yhtymän (SOK ja sen tytäryhtiöt), jäsenosuuskauppojen ja niiden tytäryhtiöiden sekä näiden yksin tai yhdessä hallitsemien yhteisöjen muodostamaa kokonaisuutta.

Osuuskunnan toimialaan kuuluvia palveluita tarjotaan ensisijaisesti S-ryhmään kuuluville yhteisöille.

Jäseneksi hyväksyminen ja jäsenyyden päättyminen

3 §

Jäseneksi hyväksyminen

Osuuskunnan jäseneksi voidaan hyväksyä osuuskunta, joka osuuskuntalain 1 luvun 5 §:ssä tarkoitetulla tavalla harjoittaa vähittäiskauppaa tai muuta palvelutoimintaa sekä sitoutuu noudattamaan näitä sääntöjä. Tällaista osuuskuntaa nimitetään näissä säännöissä osuuskaupaksi.

Jäsenyyttä haetaan osuuskunnan hallintoneuvostolta kirjallisesti. Hakemukseen, joka toimitetaan hallitukselle, tulee liittää pöytäkirjanote liittymispäätöksestä ja osuuskaupan säännöt. Jäsenyys alkaa, kun hallintoneuvosto on hyväksynyt hakemuksen.

4 §

Jäsenen yleiset oikeudet ja velvollisuudet

Osuuskaupalla on oikeus ja velvollisuus käyttää hyväkseen osuuskunnan tarjoamia palveluita hallintoneuvoston tarvittaessa määrittelemällä tavalla. Erityisesti osuuskauppa on velvollinen:

1. noudattamaan näitä sääntöjä ja osuuskunnan toimielinten toimivaltansa rajoissa tekemiä päätöksiä, ja

2. antamaan toiminnastaan ja taloudellisesta asemastaan osuuskunnalle sen kulloinkin tarvitsemia tietoja 2§:n mukaisen osuuskunnan tarkoituksen toteuttamiseksi.

Edellä todettu koskee soveltuvin osin myös osuuskaupan tytäryhtiöitä.

5 §

Jäsenen eroaminen

Osuuskauppa ei ole oikeutettu eroamaan osuuskunnasta ennen kuin kaksi vuotta on kulunut jäseneksi hyväksymisestä. Jos osuuskauppa sen jälkeen haluaa erota osuuskunnasta, tulee sen ilmoittaa siitä kirjallisesti osuuskunnan hallitukselle. Ilmoitukseen on liitettävä pöytäkirjanote eroamispäätöksestä. Osuuskauppa katsotaan eronneeksi, kun sanottu ilmoitus on saapunut hallitukselle.

6 §

Jäsenen erottaminen

Osuuskauppa voidaan erottaa osuuskunnasta jos:

1. se on laiminlyönyt jäsenyydestä johtuvan velvollisuutensa,

2. se ei noudata näitä sääntöjä, tai

3. se on aikaansaanut osuuskunnalle huomattavaa vahinkoa tai muuten ilmeisesti toiminut sen tarkoituksen vastaisesti.

Erottamisesta päättää hallintoneuvosto. Osuuskaupalla on osuuskuntalain mukainen oikeus vaatia erottamisasian siirtämistä osuuskunnan kokouksen päätettäväksi.

Osuuskunnan kokoukset

7 §

Varsinainen ja ylimääräinen osuuskunnan kokous

Varsinainen osuuskunnan kokous pidetään vuosittain ennen toukokuun loppua.

Ylimääräinen osuuskunnan kokous pidetään, kun edellinen kokous on niin päättänyt tai kun hallintoneuvosto katsoo siihen olevan aihetta tai kun se muuten lain tai sääntöjen mukaan on pidettävä. Kokoukset pidetään osuuskunnan kotipaikassa tai jollain muulla Suomen paikkakunnalla aikana ja paikassa, jotka hallintoneuvosto määrää.

Hallitus voi päättää, että kokoukseen saa osallistua tietoliikenneyhteyden tai muun teknisen apuvälineen avulla.

8 §

Kokouskutsu

Osuuskunnan kokouksen kutsuu koolle hallintoneuvosto. Kokouskutsu on lähetettävä tai julkaistava aikaisintaan kaksi kuukautta ja viimeistään kaksi viikkoa ennen kokousta. Kutsu osuuskunnan kokoukseen lähetetään kirjallisesti postitse tai sähköisesti jokaiselle osuuskaupalle. Kutsussa on mainittava kokouksessa käsiteltävät asiat.

9 §

Edustusoikeus ja äänimäärä

Kukin osuuskauppa on oikeutettu valitsemaan osuuskunnan kokoukseen sääntöjensä mukaisessa järjestyksessä enintään viisi (5) kokousedustajaa, joilla kaikilla on puheoikeus mutta vain yhdellä on oikeus käyttää osuuskaupan äänivaltaa. Kokousedustajien tulee olla osuuskaupan jäseniä. SOK:n hallintoneuvoston tai hallituksen jäsen ei saa olla osuuskaupan kokousedustajana. Sama henkilö saa edustaa vain yhtä osuuskauppaa. Osuuskaupan tulee vähintään yhtä viikkoa ennen osuuskunnan kokousta ilmoittaa kokousedustajansa

hallitukselle ja samalla, missä järjestyksessä nämä on oikeutettu käyttämään osuuskaupan äänivaltaa.

Kullakin osuuskaupalla on kokouksessa yksi ääni jäsenmääränsä jokaista alkavaa 2 000 jäsentä kohti, kuitenkin enintään kuusikymmentäkuusi (66) ääntä. Jäsenmäärällä tarkoitetaan sääntöjen 9 §:ssä osuuskaupan jäsenten lukumäärää edellisen kalenterivuoden viimeisenä päivänä.

Lisäksi puheoikeus on SOK:n hallintoneuvoston ja hallituksen jäsenillä, SOK:n tilintarkastajalla sekä niillä, joille kokous puheoikeuden myöntää.

10 §

Käsiteltävät asiat

Varsinaisessa osuuskunnan kokouksessa:

esitetään

1. tilinpäätös ja konsernitilinpäätös, toimintakertomus, tilintarkastuskertomus sekä hallintoneuvoston lausunto tilinpäätöksestä ja toimintakertomuksesta,

päätetään

2. tilinpäätöksen ja konsernitilinpäätöksen vahvistamisesta,

3. taseen osoittaman ylijäämän käyttämisestä,

4. vastuuvapaudesta hallituksen ja hallintoneuvoston jäsenille sekä pääjohtajalle,

5. hallintoneuvoston puheenjohtajan, varapuheenjohtajien ja jäsenten sekä tilintarkastajan palkkioista,

6. hallintoneuvoston jäsenten lukumäärästä ja tarvittavien jäsenten valinnasta,

7. tilintarkastajan ja kestävyysraportoinnin varmentajan valinnasta, ja

8. muista kokouskutsussa mainituista, hallintoneuvoston tai osuuskaupan esittämistä asioista.

Osuuskaupan esittämä asia voi tulla osuuskunnan kokouksessa käsiteltäväksi, jos osuuskauppa on vaatinut sitä kirjallisesti hallintoneuvostolta niin hyvissä ajoin, että asia voidaan sisällyttää kokouskutsuun.

Osuuskunnan toimielimet ja johto

11 §

Hallintoneuvosto

Hallintoneuvostoon kuuluu 14–27 jäsentä, joista 12–25 jäsentä valitsee osuuskunnan kokous. Osuuskunnan kokouksen valitsemista jäsenistä vuosittain on erovuorossa noin yksi kolmasosa. Erovuoro määräytyy aluksi arvan mukaan ja myöhemmin toimikauden keston mukaan. Hallintoneuvoston jäsenten toimikausi on kolme (3) vuotta siten, että toimikausi alkaa valitsemiskokouksen päätyttyä ja päättyy valintaa seuraavan kolmannen varsinaisen osuuskunnan kokouksen päättyessä. Hallintoneuvoston jäsenet tulee valita osuuskunnan kokouksessa osuuskauppojen edustajien tekemien ehdotusten perusteella.

Hallintoneuvostoon valittavan tulee olla Suomen kansalainen ja osuuskaupan jäsen.

Osuuskunnan kokouksen valitsemien jäsenten lisäksi osuuskunnan henkilöstö voi keskuudestaan nimetä hallintoneuvostoon kaksi jäsentä ja heille henkilökohtaiset varajäsenet yhteistoimintalain 5 luvun 30 §:n mukaisesti.

12 §

Hallintoneuvoston järjestäytyminen ja kokoukset

Hallintoneuvosto valitsee ensimmäisessä varsinaisen osuuskunnan kokouksen jälkeen pidettävässä kokouksessaan vuodeksi kerrallaan keskuudestaan puheenjohtajan sekä ensimmäisen ja toisen varapuheenjohtajan, jotka puheenjohtajan estyneenä ollessa hoitavat tämän tehtäviä.

Hallintoneuvosto kokoontuu puheenjohtajan kutsusta niin usein kuin asiat vaativat tai hallitus sitä esittää. Hallintoneuvosto on päätösvaltainen, kun kokouksessa on paikalla puheenjohtaja

tai toinen varapuheenjohtajista ja heidät mukaan lukien yhteensä yli puolet jäsenistä. Päätökseksi tulee se ehdotus, jota enemmistö on kannattanut tai, jos äänet menevät tasan, ratkaisee puheenjohtajan ääni. Äänten mennessä tasan puheenjohtajan vaalissa, ratkaistaan vaali arvalla.

Hallituksen jäsenillä on hallintoneuvoston kokouksissa oikeus olla läsnä ja käyttää puhevaltaa.

Hallintoneuvoston kokouksesta laaditaan pöytäkirja, johon merkitään läsnäolijat, tehdyt päätökset ja äänestykset. Hallintoneuvoston kokouksen puheenjohtaja, vähintään yksi hallintoneuvoston siihen valitsema jäsen ja sihteeri allekirjoittavat hallintoneuvoston pöytäkirjat.

Hallintoneuvosto hyväksyy itselleen työjärjestyksen.

13 §

Hallintoneuvoston tehtävät

Hallintoneuvoston tehtävänä on valvoa osuuskunnan hallituksen ja pääjohtajan vastuulla olevaa osuuskunnan hallintoa. Hallintoneuvosto voi antaa hallitukselle ohjeita asioissa, jotka ovat laajakantoisia tai periaatteellisesti tärkeitä.

Sen lisäksi, mitä muualla näissä säännöissä on todettu, hallintoneuvosto:

1. antaa lausunnon tilinpäätöksestä, joka käsittää myös konsernitilinpäätöksen sekä toimintakertomuksesta osuuskunnan varsinaiselle kokoukselle,

2. valmistelee osuuskunnan kokouksessa käsiteltävät asiat, laatii niitä koskevan esityslistan, määrää kokouksen ajan ja paikan sekä kutsuu koolle osuuskunnan kokouksen,

3. hyväksyy ja erottaa osuuskunnan jäsenet,

4. päättää osuuskunnan toimialan puitteissa asioista, jotka koskevat toiminnan huomattavaa laajentamista tai supistamista taikka organisaation olennaista muuttamista,

5. valitsee pääjohtajan, päättää hänen palkkauksensa perusteet sekä päättää pääjohtajan erottamisesta,

6. valitsee pääjohtajan sijaisen,

7. valitsee muut hallituksen jäsenet ja heistä yhden hallituksen varapuheenjohtajaksi, jos pääjohtajan sijainen ei ole hallituksen jäsen,

8. määrää hallituksen jäsenten palkkiot,

9. asettaa tarpeelliseksi katsomansa valiokunnat, ja määrää niiden tehtävät ja nimeää niiden jäsenet,

10. vahvistaa määrittelemiensä osuuskunnan tytär- ja osakkuusyhtiöiden hallintoneuvostojen ja/tai hallitusten ehdokasasettelua koskevat hallituksen esitykset,

11. arvioi osuustoiminnallisten periaatteiden huomioon ottamista ja toteutumista S-ryhmän toiminnassa

12. antaa tarvittaessa yleisiä ohjeita hallintoneuvoston jäsenten valinnan valmistelusta, sekä

13. käsittelee muut hallituksen esittämät asiat.

Lisäksi hallintoneuvosto:

vahvistaa

1. S-ryhmän toiminnan yleiset taloudelliset tavoitetasot ja arviointiperusteet,

2. osuuskauppojen ja SOK-yhtymän toiminnan perusteet ja niiden yhteistoiminnan keskeiset periaatteet,

3. S-ryhmän strategian, SOK-yhtymän ja SOK:n strategian sekä S-ryhmän ja SOK-yhtymän keskeiset tavoitteet,

määrittelee

4. SOK-yhtymän toimialarakenteentoimialarakenne sääntöjen 2§:n puitteissa ja eri toimialojen painotukset,

valvoo

5. vahvistamiensa S-ryhmää koskevien tavoitteiden, strategioiden ja suunnitelmien toteutumista.

Hallituksen, hallituksen jäsenen ja pääjohtajan on annettava hallintoneuvostolle ja sen jäsenille tiedot, jotka ovat tarpeen hallintoneuvoston tehtävien hoitamiseksi.

14 §

Hallintoneuvoston puheenjohtaja

Osuuskuntalaissa määriteltyjen tehtävien lisäksi, hallintoneuvoston puheenjohtajan tehtävänä on:

1. valmistella yhdessä varapuheenjohtajien kanssa, 13 §:n 1. kappaleen ja 2. kappaleen 1–2 ja 5–9 kohdissa mainitut hallintoneuvoston tehtäviin kuuluvat asiat, joiden valmistelua hallintoneuvosto ei ole määrännyt sen valiokuntien tehtäväksi,

2. päättää yhdessä hallintoneuvoston varapuheenjohtajien kanssa pääjohtajan palkkaeduista hallintoneuvoston päättämien palkkausperusteiden mukaisesti sekä pääjohtajan esityksestä osuuskunnan palveluksessa olevien hallituksen jäsenten palkkioista hallintoneuvoston päättämien palkkausperusteiden mukaisesti,

3. valvoa hallituksen esitysten perusteella, hallintoneuvostossa käsiteltävien asioiden valmistelua, ja

4. olla harkintansa mukaan tarvittaessa läsnä hallituksen kokouksissa ja käyttää siellä puhevaltaa.

15 §

Hallitus

Hallitukseen kuuluu hallituksen puheenjohtajana toimiva osuuskunnan palveluksessa oleva pääjohtaja ja 3–8 hallintoneuvoston kalenterivuodeksi kerrallaan valitsemaa muuta jäsentä.

Hallitukseen valittavan tulee olla Suomen kansalainen.

Hallitus kokoontuu tarvittaessa puheenjohtajan kutsusta. Hallitus on päätösvaltainen, kun yli puolet sen jäsenistä, mukaan lukien puheenjohtaja tai varapuheenjohtaja, on paikalla. Päätökseksi tulee se ehdotus, jota enemmistö on kannattanut tai, jos äänet menevät tasan, ratkaisee puheenjohtajan ääni. Äänten mennessä tasan puheenjohtajan vaalissa, ratkaistaan vaali arvalla.

Pääjohtajan ja hänen sijaisenaan olevan hallituksen jäsenen tai hallituksen varapuheenjohtajan estyneenä ollessa puheenjohtajana toimii toimi-iältään vanhin hallituksen jäsen.

Hallituksen kokouksesta laaditaan pöytäkirja, jonka allekirjoittavat kokouksen puheenjohtaja, yksi siihen valittu jäsen ja sihteeri.

Hallintoneuvoston puheenjohtajalla ja varapuheenjohtajilla on oikeus olla läsnä hallituksen kokouksissa ja käyttää siellä puhevaltaa.

16 §

Hallituksen tehtävät

Hallituksen tehtävänä on huolellisesti toimien edistää osuuskunnan etua. Se huolehtii osuuskunnan hallinnosta ja toiminnan asianmukaisesta järjestämisestä. Hallitus hoitaa osuuskunnan/SOK-yhtymän asioita lakien, näiden sääntöjen, osuuskunnan kokouksen ja hallintoneuvoston päätösten sekä hallintoneuvoston antamien ohjeiden mukaisesti.

Erityisesti hallituksen tehtävänä on:

1. valmistella hallintoneuvostolle esitettävät 13 §:ssä mainitut asiat, lukuun ottamatta 1. kappaleen ja 2. kappaleen kohtia 1–2 ja 5–8,

2. päättää (i) hallintoneuvoston vahvistettavaksi esitettävien SOK-yhtymän, SOK:n strategian ja S-ryhmän strategian sisällöstä sekä (ii) muista strategioista,

3. vastata siitä, että osuuskunnan kirjanpidon ja varainhoidon valvonta on asianmukaisesti järjestetty,

4. laatia kultakin tilikaudelta tilinpäätös, konsernitilinpäätös, toimintakertomus sekä esitys taseen osoittaman ylijäämän käyttämisestä,

5. päättää osuuskunnan tytäryhtiöiden tavoitteista, toimintasuunnitelmista ja voimavarojen jakamisesta sekä valvoa päätösten toteuttamista,

6. valvoa SOK-yhtymän ja S-ryhmän etuja osakkuusyhtiöiden toiminnassa,

7. päättää yleisistä tavaroiden ja palveluiden hankintaa ja myyntiä koskevista periaatteista,

8. päättää merkittävien lainojen ottamisesta ja myöntämisestä sekä merkittävien vakuuksien antamisesta,

9. päättää arvoltaan tai muutoin merkittävien kiinteistöjen ja vuokramaalla olevien rakennusten vuokraoikeuksineen hankkimisesta ja luovuttamisesta,

10. päättää arvoltaan tai muutoin merkittävien osakkeiden ja osuuksien hankkimisesta ja luovuttamisesta

11. päättää merkittävistä investoinneista ja realisoinneista,

12. päättää sääntöjen 27 §:ssä tarkemmin määrätyllä tavalla D-osuuksien (vapaaehtoinen tuotto-osuus) antamisesta,

13. päättää edustamisoikeuksien antamisesta ja peruuttamisesta,

14. päättää pääjohtajan esityksestä (i) konsernijohtoryhmän asettamisesta, (ii) sen jäsenten nimityksistä sekä (iii) hallitukseen kuulumattomien konsernijohtoryhmän jäsenten palkkaeduista,

15. päättää kohdan 14. lisäksi muista johdon nimityksistä määrittelemiensä periaatteiden mukaisesti,

16. päättää osuuskunnan kuulumisesta jäsenenä merkittäviin valtakunnallisiin ja kansainvälisiin yhteisöihin,

17. antaa tarvittaessa ohjeita konsernijohtoryhmälle, sekä

18. päättää asiat, jotka hallintoneuvosto jättää hallituksen ratkaistaviksi.

Hallitus voi päättämissään ohjeissa määritellä tarkemmin, mitkä yllä olevissa kohdissa 8.–11. ja 16. tarkoitetuista asioista se katsoo olevan kulloinkin merkittäviä.

17 §

Pääjohtaja ja pääjohtajan sijainen

Osuuskunnalla on pääjohtaja, jonka tehtävänä on hoitaa osuuskunnan juoksevaa hallintoa hallituksen ja hallintoneuvoston antamien ohjeiden ja määräysten mukaisesti. Pääjohtaja on osuuskuntalain 6 luvun 17 §:n tarkoittama toimitusjohtaja. Pääjohtaja toimii hallituksen puheenjohtajana. Hänen tehtävänään on huolellisesti toimien edistää osuuskunnan etua. Pääjohtaja vastaa siitä, että osuuskunnan kirjanpito on lain mukainen ja varainhoito luotettavalla tavalla järjestetty.

Pääjohtajan ollessa estyneenä hänen sijaisenaan toimii hallintoneuvoston valitsema sijainen. Jos pääjohtajan sijainen ei ole hallituksen jäsen, hallituksen puheenjohtajana toimii

pääjohtajan ollessa estyneenä hallituksen varapuheenjohtaja. Pääjohtajan sijaisella, joka ei ole hallituksen jäsen, on oikeus pääjohtajan tehtäviä hoitaessaan olla läsnä hallituksen ja hallintoneuvoston kokouksissa ja käyttää niissä puhevaltaa.

18 §

Osuuskunnan edustaminen

Hallituksen jäsenet ja hallituksen siihen oikeuttamat henkilöt edustavat osuuskuntaa kaksi yhdessä.

Tilikausi, tilinpäätös ja konsernitilinpäätös

19 §

Tilikausi ja tilinpäätös

Osuuskunnan tilikausi on kalenterivuosi.

Kultakin tilikaudelta laaditaan tilinpäätös ja konsernitilinpäätös sekä toimintakertomus, jotka on viimeistään kuukautta ennen varsinaista osuuskunnan kokousta luovutettava tilintarkastajalle tilintarkastusta varten.

Tilintarkastus ja kestävyysraportoinnin varmennus

20 §

Tilintarkastaja ja kestävyysraportoinnin varmentaja

Osuuskunnalla on yksi tilintarkastaja, jonka tulee olla tilintarkastuslaissa tarkoitettu tilintarkastusyhteisö.

Tilintarkastajan toimikausi jatkuu toistaiseksi.

Tilintarkastajan on kultakin tilikaudelta laadittava tilintarkastuskertomus. Kertomus on toimitettava hallitukselle viimeistään kahta viikkoa ennen varsinaista osuuskunnan kokousta.

Lain sitä edellyttäessä valitaan osuuskunnan kestävyysraportoinnin varmentajaksi yksi kestävyystarkastusyhteisö, jonka nimeämän päävastuullisen kestävyysraportoinnin varmentajan tulee olla kestävyysraportointitarkastaja (KRT).

Kestävyysraportoinnin varmentajan toimikausi päättyy ensimmäisen vaalia seuraavan varsinaisen osuuskunnan kokouksen päättyessä.

Varojen käyttäminen

21 §

Vararahasto ja muut rahastot

Osuuskunnalla on vararahasto, jota on kerrytettävä vähintään osuuskuntalain edellyttämällä tavalla. Kun vararahastoon on kerrytetty osuuskuntalain edellyttämä määrä, voidaan siihen siirtää tilikauden ylijäämästä osuuskunnan kokouksen päättämä määrä.

Osuuskunnalla voi olla myös muita sidotun ja vapaan oman pääoman rahastoja. Sidotun oman pääoman rahastojen perustamisesta, kartuttamisesta ja käytöstä päättää osuuskunnan kokous hallituksen esityksestä.

Hallintoneuvoston käyttörahaston käytöstä päättää hallintoneuvosto.

22 §

Ylijäämän käyttö

Osuuskunnan kokous voi hallituksen esityksestä päättää jakokelpoisen ylijäämän käytettäväksi:

- osuudesta maksettavan määrän korkona tilikauden alkuun mennessä osuuskauppojen suorittamille osuuksista maksettaville määrille, ja ottaen huomioon, että sääntöjen 27 §:n mukaan D-osuuksille maksetaan korko ennen muille osuuksille maksettavaa korkoa ja että D-osuuksille maksettava korko voi poiketa muille osuuksille maksettavasta korosta,

- ylijäämänpalautukseen osuuskaupoille sen euromäärän mukaan, millä kukin on tilikauden aikana osuuskunnalta ostanut, tai 24 §:ssä määriteltyjen tilikauden ostojen perusteella,

- rahastosiirtoihin, tai

- jättää käyttämättömänä edellisten vuosien ylijäämä/tappiotilille.

23 §

Osuuksista maksettavan määrän koron ja ylijäämänpalautuksen suoritus

Osuuksista maksettavan määrän korko ja ylijäämänpalautus maksetaan osuuskunnan kokouksen päätöksen mukaisesti viimeistään kuuden (6) kuukauden kuluttua siitä osuuskunnan kokouksesta, jossa ylijäämän jakamisesta on päätetty. Korosta, ylijäämän palautuksesta ja näiden erien maksamisajankohdasta päättää osuuskunnan kokous hallituksen esityksestä.

Ellei osuuskaupan ottamista eri osuuksista ole osuuksista maksettavia määriä täysin suoritettu, voidaan osuuskaupalle tulevasta ylijäämästä pidättää hallituksen päättämä määrä maksamatta olevan osan suorittamiseksi.

Osuudet ja osuuksista maksettavat määrät

Pakolliset osuudet

24 §

Perusosuus (A-osuus) ja perusosuudesta maksettava määrä

Osuuskauppa on velvollinen ottamaan yhden perusosuuden (pakollinen A-osuus) kutakin jäsenmääränsä alkavaa 150-lukua kohden sekä lisäksi yhden osuuden jokaista vuotuisten ostojensa täyttä kahdenkymmenenviidentuhannen (25 000) euron määrää kohden.

A-osuudella ei ole nimellisarvoa. A-osuudesta merkintähintana maksettava määrä on viisisataa (500,00) euroa. A-osuudesta maksettava määrä merkitään kokonaisuudessaan osuuskunnan sijoitetun vapaan oman pääoman rahastoon. Osuuskaupan vuotuisiin ostoihin luetaan osuuskaupan ja sen tytäryhtiöiden ostot SOK:lta sekä hallintoneuvoston määrittelemiltä tytär- ja osakkuusyhtiöiltä tai näiden tytäryhtiöiltä.

Hallintoneuvosto tiedottaa osuuskaupoille kirjallisesti etukäteen A-osuuksien laskennan piiriin kuuluvia tytär- ja osakkuusyhtiöitä koskevista muutoksista.

A-osuudesta maksettavasta määrästä maksetaan liittyessä vähintään puolet. Jäljelle jäävä määrä sekä tarkistuksen perusteella määrättävät A-osuuksista maksettavat määrät suoritetaan viimeistään viiden (5) vuoden kuluessa hallintoneuvoston määrääminä aikoina ja erinä.

Jäsenellä ei ole oikeutta irtisanoa A-osuuksia jäsenyytensä aikana.

A-osuutta ei voida siirtää eikä pantata. Kun jäsenyys osuuskunnassa on päättynyt, on entisellä jäsenellä oikeus saada A-osuuksista maksettu määrä, jollei pakottavasta lain säännöksestä muuta määrää johdu, takaisin siten, kuin osuuskuntalaissa säädetään huomioon ottaen, mitä jäljempänä on sanottu.

Osuuskunnalla on oikeus kieltäytyä A-osuuksista maksettavan määrän palautuksesta. Asiasta päättää osuuskunnan kokous. Päätös on pätevä, jos sitä kannattavat osuuskunnan kokouksessa osuuskaupat, joilla on vähintään kaksi kolmasosaa (2/3) annetuista äänistä. Jos osuuskunta kieltäytyy A-osuuksista maksettavan määrän palautuksesta, palautukseen ilman osuuskunnan kieltäytymistä oikeutetulla on oikeus A-osuuksista maksettavan määrän korkoon ja A-osuuksista maksettavan määrän palautukseen sekä osuuskunnan nettovaroihin osuuskunnan purkautuessa samoin edellytyksin, kuin osuuskunnan jäsenillä.

25 §

B-osuus ja B-osuudesta maksettava määrä

Osuuskauppa on velvollinen ottamaan B-osuuksia, jos

(i) sääntöjen 24 §:n 1 momentin perusteella osuuskaupan, yhdessä muiden osuuskauppojen, ottamien A-osuuksista maksettavien määrien yhteismäärä yksittäisen vuoden osalta alittaa 20.000.000 euroa, ja

(ii) osuuskaupalla on ollut jäseniä vähintään 5.000 sen kalenterivuoden viimeisenä päivänä, kun B-osuuksien lukumäärää osuuskaupan osalta määritetään ja osuuskauppa on ollut sääntöjen 24 §:n mukaan velvollinen ottamaan A-osuuksia tai osuuskaupan A-osuuksia on muuttunut C-osuuksiksi vuosittaisen tarkistuksen perusteella.

B-osuuksien lukumäärä, jotka osuuskauppa on velvollinen yllä tämän 25 §:n perusteella ottamaan,

(i) määritellään kalenterivuosittain osuuskaupan edeltävän kalenterivuoden viimeisen päivän omistusosuuden mukaan, ja

(ii) jossa määrittelyssä on otettu huomioon sääntöjen 24 §:n mukaisten A-osuuksien vuosittainen tarkistus (mukaan lukien mahdollisten C-osuuksien muuttuminen A-osuuksiksi ja/tai B-osuuksiksi), ja

(iii) on kuitenkin enintään sellainen, että kaikkien tässä 25 §:ssä tarkoitettujen osuuskauppojen B-osuuksista maksettavien määrien yhteismäärä vastaa yllä tämän 25 §:n 1, momentin kohdan (i) mukaista 20.000.000 euron yhteismäärää kunkin vuoden osalta.

Tässä 25 §:ssä tarkoitettu osuuskaupan velvollisuus ottaa B-osuuksia on voimassa 31.12.2030 asti.

B-osuudella ei ole nimellisarvoa. B-osuudesta maksettava määrä on viisisataa (500,00) euroa. B-osuudesta maksettava määrä merkitään kokonaisuudessaan osuuskunnan sijoitetun vapaan oman pääoman rahastoon.

B-osuuksista maksettavat määrät suoritetaan vuosittain hallituksen tarkemmin määrääminä aikoina ja erinä.

Jäsenellä ei ole oikeutta irtisanoa B-osuuksia jäsenyytensä aikana.

B-osuutta ei voida siirtää eikä pantata.

Kun jäsenyys osuuskunnassa on päättynyt, on entisellä jäsenellä oikeus saada B-osuuksista maksettava määrä, jollei pakottavasta lain säännöksestä muuta määrää johdu, takaisin siten, kuin osuuskuntalaissa säädetään huomioon ottaen, mitä jäljempänä on sanottu.

Osuuskunnalla on oikeus kieltäytyä B-osuuksista maksettavan määrän palautuksesta. Asiasta päättää osuuskunnan kokous. Päätös on pätevä, jos sitä kannattavat osuuskunnan kokouksessa osuuskaupat, joilla on vähintään kaksi kolmasosaa (2/3) annetuista äänistä. Jos osuuskunta kieltäytyy B-osuuksista maksettavan määrän palautuksesta, palautukseen ilman osuuskunnan kieltäytymistä oikeutetulla on oikeus B-osuuksista maksettavan määrän korkoon ja B-osuuksista maksettavan määrän palautukseen sekä osuuskunnan nettovaroihin osuuskunnan purkautuessa samoin edellytyksin, kuin osuuskunnan jäsenillä.

Vapaaehtoiset osuudet

26 §

C-osuus (vapaaehtoinen)

Jos osuuskaupan jäsenluku tai ostojen määrä on vähentynyt, sääntöjen 24 §:n 1 momentissa määritellyn velvoitteen ylittävät A-osuudet ja/tai B-osuudet, joiden osuuksista maksettava määrä on täysin maksettu, muuttuvat automaattisesti C-osuuksiksi. Jos osuuskunnan kulloinkin suorittaman tarkistuslaskennan perusteella osuuskauppa on velvollinen ottamaan A-osuuksia ja/tai B-osuuksia jäsenluvun tai ostojen määrän lisääntymisen johdosta ja osuuskaupalla on samalla C-osuuksia, C-osuudet muuttuvat tarkistuslaskennan jälkeen, mutta viimeistään kunkin tarkistuslaskentavuoden toukokuun loppuun mennessä, takaisin ensisijaisesti A-osuuksiksi ja toissijaisesti B-osuuksiksi siltä osin kuin osuuskauppa on velvollinen ottamaan A-osuuksia ja/tai B-osuuksia.

Osuuskaupalla on oikeus irtisanoa C-osuutensa ilmoittamalla siitä kirjallisesti osuuskunnan hallitukselle huomioon ottaen kuitenkin, mitä jäljempänä on sanottu osuuskunnan oikeudesta kieltäytyä C-osuuksista maksettavan määrän palautuksesta. Ellei osuuskaupan ottamista A-osuuksista ja/tai B-osuuksista ole niistä maksettavia määriä täysin suoritettu, voidaan osuuskaupalle tulevista C-osuuksien irtisanomiseen liittyvästä palautettavasta C-osuuksista maksettavasta määrästä, jollei pakottavasta lain säännöksestä muuta johdu, pidättää hallituksen päättämä määrä maksamatta olevan osan suorittamiseksi, huomioon

ottaen kuitenkin, mitä jäljempänä on sanottu osuuskunnan oikeudesta kieltäytyä osuuksista maksettavan määrän palautuksesta.

Osuuskunnalla on oikeus kieltäytyä C-osuuksista maksettavan määrän palautuksesta. Asiasta päättää osuuskunnan kokous. Päätös on pätevä, jos sitä kannattavat osuuskunnan kokouksessa osuuskaupat, joilla on vähintään kaksi kolmasosaa (2/3) annetuista äänistä. Jos osuuskunta kieltäytyy C-osuuksista maksettavan määrän palautuksesta, palautukseen ilman osuuskunnan kieltäytymistä oikeutetulla on oikeus C-osuuksista maksettavan määrän korkoon ja C-osuuksista maksettavan määrän palautukseen sekä osuuskunnan nettovaroihin osuuskunnan purkautuessa samoin edellytyksin, kuin osuuskunnan jäsenillä.

C-osuutta ei voida siirtää eikä pantata.

27 §

D-osuus (vapaaehtoinen tuotto-osuus) ja D-osuudesta maksettava määrä

Hallitus voi päättää tuotto-osuuksien antamisesta jäsenille. Tällaisia osuuksia kutsutaan D-osuuksiksi.

D-osuudella ei ole nimellisarvoa. Yhdestä D-osuudesta maksettava määrä on 10.000 euroa ja D-osuuksien enimmäismäärä on 20.000 (kappaletta). D-osuudesta maksettava määrä merkitään kokonaisuudessaan osuuskunnan sijoitetun vapaan oman pääoman rahastoon.

D-osuuksien merkintä tapahtuu kirjallisella hakemuksella, jonka hyväksymisestä päättää hallitus tai hallituksen määräämä taho. D-osuuksista maksettava määrä on maksettava hallituksen päättämänä aikana hakemuksen hyväksymisestä, joka ei saa olla seitsemää (7) päivää pidempi. D-osuuksiin liittyvät oikeudet syntyvät maksun suorittamisella.

D-osuudet eivät tuota muuta oikeutta kuin

(i) oikeuden D-osuudelle jakokelpoisesta ylijäämästä maksettavaan korkoon sen jälkeen, kun sääntöjen mukainen siirto vararahastoon on tehty, mutta ennen A-, B- ja C-osuuksille maksettavaa korkoa, sekä

(ii) oikeuden D-osuuden palautukseen siten kuin osuusanti-päätöksessä määrätään, ja ottaen huomioon osuuskuntalaissa määritellyt edellytykset, kun osuus irtisanotaan tai jäsenyys päättyy taikka D-osuuksia lunastetaan tämän 27 §:n mukaisesti.

D-osuudelle voidaan maksaa eri korkoa kuin A-, B- ja C-osuuksille. Mikäli korkoa ei voida maksaa täysimääräisesti, maksamatta jäänyt korko maksetaan seuraavan tilinpäätöksen jakokelpoisesta ylijäämästä. Siinä tapauksessa, että puuttuvaa koron määrää ei voida edelleenkään maksaa, D-osuus ei tuota oikeutta puuttuvaan korkoon seuraavana vuonna. D-osuudet eivät tuota etuoikeutta osuusannissa annettaviin osuuksiin.

D-osuuksien oikeuksista ylijäämää jaettaessa määrätään sääntöjen 22 §:ssä ja oikeuksista osuuskunnan purkautuessa sääntöjen 29 §:ssä.

Hallituksella on oikeus päättää D-osuuksien lukumäärästä (enimmäismäärän puitteissa), D-osuuksista maksettavan määrän maksamisesta, koron perusteista ja määrästä, lunastusajalta maksettavasta mahdollisesta korosta ja muista tätä 27 §:ää täydentävistä D-osuuksien ehdoista. Hallitus voi päättää myös osuuskunnan hallussa olevien D-osuuksien antamisesta.

Osuuskunnan jäsen voi saada D-osuuksista maksettavan määrän palautettua joko jäsenyyden päättyessä tai muutoin vaatimalla kirjallisesti, ottaen huomioon kuitenkin mitä jäljempänä on tämän 27 §:n viimeisessä momentissa sanottu. Jollei tämän 27 §:n viimeisessä momentissa sanotusta muuta johdu, D-osuuksista maksettava määrä palautetaan irtisanomisvuotta seuraavan kolmannen tilikauden päättyessä siten ja niillä edellytyksillä kuin osuuskuntalain 17 luvun 1 § ja 2 §:ssä määrätään. Jos, muussa kuin tämän 27 §:n viimeisessä momentissa tarkoitetussa tapauksessa, jäsenelle ei voida kokonaan palauttaa D-osuudesta näiden sääntöjen ja osuuskuntalain määräämällä tavalla palautettavaa määrää, jäsenellä säilyy oikeus jälkipalautukseen. Edellä määrätty oikeus maksamatta jääneen osan jälkipalautukseen päättyy kuitenkin viidennen odotusvuotta seuraavan tilinpäätöksen jälkeen. Palauttamatta jääneelle osalle ei makseta korkoa.

D-osuudet ovat lunastusehtoisia. Osuuskunnalla on oikeus lunastaa D-osuudet (D-osuuksista maksettava määrä). Lunastushinta on D-osuuksista maksettava määrä. Lunastusoikeuden käyttämisestä päättää osuuskunnan hallitus. Lunastuspäätöksen tekeminen edellyttää, että D-osuuksien palautus voidaan suorittaa täysimääräisesti. Hallituksella on oikeus harkintansa mukaan lykätä D-osuuksista maksettavan määrän palauttamista osuuskunnan toiminnan aikana, mikäli hallitus katsoo, että palautuksen

maksaminen voisi vaarantaa osuuskunnan maksukyvyn tai vakavaraisuuden säilymisen riittävällä tasolla. Hallitus määrittää osuuskunnan maksukykyä ja vakavaraisuutta koskevat tavoitteet ja voi lykätä palautuksen maksamista enintään siihen saakka, kun palautuksien maksu ei vaaranna maksukyvyn tai vakavaraisuuden säilymistä riittävällä tasolla. Lunastettujen D-osuuksien palautus maksetaan kuuden (6) kuukauden kuluttua sen tilikauden päättymisestä, jonka aikana hallitus on tehnyt lunastuspäätöksen.

D-osuutta ei voida siirtää eikä pantata.

Osuuskunnalla on oikeus kieltäytyä D-osuuksista maksettavan määrän palautuksesta. Asiasta päättää osuuskunnan kokous. Päätös on pätevä, jos sitä kannattavat osuuskunnan kokouksessa osuuskaupat, joilla on vähintään kaksi kolmasosaa (2/3) annetuista äänistä. Jos

osuuskunta kieltäytyy D-osuuksista maksettavan määrän palautuksesta, palautukseen ilman osuuskunnan kieltäytymistä oikeutetulla on oikeus D-osuuksista maksettavan määrän korkoon ja D-osuuksista maksettavan määrän palautukseen sekä osuuskunnan nettovaroihin osuuskunnan purkautuessa samoin edellytyksin, kuin osuuskunnan jäsenillä.

Muut säännökset

28 §

Osuuskunnan lahjoitukset

Osuuskunnan hallitus tai hallintoneuvosto voi päättää lahjan antamisesta yleishyödylliseen tai siihen rinnastettavaan tarkoitukseen, jos lahjoituksen määrää voidaan käyttötarkoitukseen sekä osuuskunnan tilaan ja muihin olosuhteisiin katsoen pitää kohtuullisena.

29 §

Osuuskunnan purkaminen

Jos osuuskunta puretaan, on sen jäljelle jäävät varat, sen jälkeen, kun velat ja sitoumukset on selvitetty sekä kaikki A-, B- ja C- ja D-osuuksista maksetut määrät yhtäläisellä etuoikeudella jäsenille suoritettu, käytettävä siten, että kolme neljäsosaa (3/4) varoista jaetaan osuuskaupoille A-, B- ja C-osuuksista maksettavista määristä osuuskunnalle suoritetun

määrän suhteessa ja yksi neljäsosa (1/4) käytetään osuuskunnan kokouksen päätöksen mukaisesti.

30 §

Välimiesmenettely

Riidat, jotka koskevat

- näiden sääntöjen tai osuuskuntalain noudattamista osuuskunnan toiminnassa, tai

- osuuskunnan toimielinten päätöksiä, tai

- osuuskunnan pääjohtajan, hallituksen tai hallintoneuvoston jäsenen toimintaa pääjohtajan, hallituksen tai hallintoneuvoston jäsenen asemassa,

ratkaistaan välimiesmenettelyssä, välimiesmenettelystä annetun lain mukaan.

Välimiesmenettely pidetään osuuskunnan kotipaikassa ja se käydään suomen kielellä.

Tämä välimiesmenettelyä koskeva kohta sitoo osuuskuntaa, jäsentä, hallitusta, hallintoneuvostoa, hallituksen ja hallintoneuvoston jäsentä, pääjohtajaa sekä tilintarkastajia.

31 §

Sääntöjen muuttaminen

Osuuskaupan äänimäärää koskevan 9 §:ssä olevan sääntömääräyksen muuttaminen on pätevä, jos sitä kannattavat osuuskunnan kokouksessa osuuskaupat, joilla on vähintään kaksi kolmasosaa (2/3) annetuista äänistä.

Muilta osin sääntöjen muuttamisessa noudatetaan osuuskuntalain määräyksiä.

32 §

Siirtymäsäännös

Ennen näiden sääntöjen voimaantuloa jäsenen merkitsemät velvoiteosuudet muunnetaan A-osuuksiksi ja vapaaehtoiset osuudet muunnetaan C-osuuksiksi samoin ehdoin ja oikeuksin kuin ne oli jäsenille annettu ennen näiden sääntöjen voimaantuloa ja siten että yksi A-osuus vastaa yhtä velvoiteosuutta ja yksi C-osuus vastaa yhtä vapaaehtoista osuutta.